

እዞም ሰባት መን ኢዮም?

ህቡብ ድምጻዊ ተክለ ክፍለማርያም (ወዲ ቸኩል)ን አቀራራቢ መድርክ ተጋዳላይ ሃይለስላሴ (ሊንጎ)ን ነዞም ሰባት ትዝክርዎም ዶ? ሃጊት ከ፡ እንታይ ኢዩ ገበኛም? መን ኢዩኸ ብዛዕብኦም ዝሕተት?

			
1. ገብረሀይመት ረዳእ ብርሃኑ ኣባል መካናይዝድ ኮማንዶ ኣሃዱ ሓኪም ብርጌድ፡ 43 (ቸክን)	2. ዓምራ ቻዲ ረሽራሽ መካናይዝድ 74 ኣህዚ ቦመሎኒ	3. ተወልደ ዘማኒኤል ታንክኛ መካናይዝድ፡ 74 ኣህዚ ብርጌድ፡ 43 (ቸኛ)	4. ዶሬድ ብርሃኑ ፓራ ኮማንዶ 525 ኣህዚ 43 (ወዲ ጨጌራ)

ሕጂ ዝርከቡሉ ቤት ማእሰርቲ ቤት ማእሰርቲ ጸጸራት

ኣብቲ ዘለውዎ ቤት ማእሰርቲ፡ እዞም ኣርባዕተ ሓርባታት ጥራይ ኣይኮኑን ዘለዉ። ብሽምቲ ንዖኦም ዝቐረበሎም ክሲ፡ ሃጊት ኣብ ቤት ማእሰርቲ ዝበልዩ ዘለዉ ውሑዳት ኣይኮኑን። ንዝርዝር ኣስማቶም፡ ኣብ ዝቕጽል ከቕርቦ ኢዮ።

እሞ! ብጸት ድምጻዊ ተክለ ክፍለማርያም (ወዲ ቸኩል)ን፡ ኣወሃሃዲ መድርክ ሃይለ (ሊንጎ)ን፡ ነዞም ጀጋኑ መተኣሰርቲኹምሲ ትዝክርዎምዶ?

ወይ ሰብ ደቀይ!! በለ ዝመረሮ። ዘገርም ዩ! ጠንቂ ናይዚ ምንቅስቃስ ከ፡ እንታይ ኢዩ ነይሩ? ናይ ብሓቂ ከምቲ ሰዓብቲ ናይቲ መንግስቲ ዝብልዎ፡ ዕልዋ መንግስቲ ክገብሩ ደልዮም ስለ ዝነበሩ ድዩ? ብኻ ከምኡ ገይሮም ሕጂ እኳ ኤርትራዊ ኮሪዑ ብሰላም ምክባር ነይሩ። እንተኾነ ግን፡ ናይቲ ዕልዋ ክገብሩ ደልዮም ነይሮም ዝብል ጽልዋ ሓቀኛ መልሲ፡ ኣይፋል ኢዮ። ነዚ ሽኡ፡ ብዙሕ መጽናዕቲ ዘድልዮ ኣይኮነን።

“ናብቲ መሰረታዊ ጠንቂ ናይቲ መሰርሕን፡ ፍጻመ መደምደምታኡን ክንሓልፍ”፡-

ድሕራቲ ብወትሃደራዊ ስሪሒታት ህዝባዊ ሰራዊት ሓርነት ኤርትራ፡ ኣብ ግንባራት ደቀ-ምሓረን፡ ጎላጉል ዓሰብን፡ ኣብ ልዕሊ መግዛእታዊ ሰራዊት ስርዓት ደርግ፡ ዝተሸፍተ ደምሳሲ መጥቃዕቲ፡ ካብ ዓርሞሾሽ ሓይሊ ምፍጽ ኣሃዱ መካናይዝድ ክፍለ ሰራዊት 74፡ ድሩዓት መካይንን፡ ታንክኛ ኣጋር ከቢድ ብረትን ዝግጠቐ ኣሃዱን፡ ብፍሉይ ኣሃዱ ኮማንዶ 525፡ ዝተሰለፈ ፊተውራሪ ደምሳሲ ሓይልን፡ ዝተዋሃሃደ መጥቃዕቲ ኣብ መሬት ኢትዮጵያ ንምክያድ፡ ንኣገዝ ጥራይ ዘይኮነ፡ ንፍጻመ ሸቶን፡ ቀጻሊ ምርግጋእ ስልጣንን፡ ኣብ ትሕቲ ኢ.ህ.ወ.ደ.ግ. ይንቀሳቐሱሉ ኣብ ዝነበረ ህሞት፡ ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ብዕሊ ዝዝክሮ፡ ልኡኽ መሪሕነት ኢ.ህ.ወ.ደ.ግ.፡ ኣብ ኢጣልያ፡ ልኡኽ መሪሕነት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ከኣ፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ፡ ምስ ሰቡስልጣን ስርዓት ደርግ፡ ርክባትን፡ ምዝርራብን፡ ልዝብን-ዘተን፡ ይግበር ከም ዝነበረ፡ ንግንም ክወል እኳ እንተዘይነበረ፡ እቲ ብኣላይነት ኣሚሪካዊ ሄርማን ኮሂን፡ ዝተኸየደ ዝተፈልየ ትሕዝቶ ኣሽባ፡ ኣብኡ እንታይ ኢዩ ተፈጺመ? እንታይ ኢዩ ኸ ተዘሪቡ? ብዘይካ እቲ እንዳፈለጠ፡ ከም ዘይፈለጠ ክሸውን ዝደለ፡ ኣብ ዝለዓለ ጽፍሕታት መሪሕነት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዘሎን፡ ዝነበረን፡ እንተዘይኮይኑ፡ ነቲ ዋና ዝኾነ ህዝቢ ኤርትራ፡ ስጋዕ ሕጂ ስውር ኮይኑ ኢዩ ጸኒሑ ዘሎ። ይኹን ድኣ እምበር፡ ነዚ ዝምልከት ናይ ባዕሉ ሓተታን፡ ጽሑፍን ስለ ዘድልዮ፡ ኣብ ፍሉይ ኣጋጣሚ፡ ብፍሉይ ኣርእሶቲ፡ ምስ ግዜ ብምግንዛብ ከስዕቦ ኢዮ። ንሕጂ ግን፡ ናብቲ ሳዕ ቤን ክሰግር፡-

እቲ ብዘይ ድምጺ ምልኣተ ኣባላት ማእከላይ ሽማግሌን፡ ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራን፡ ብድምጺ ሓደ ሰብ፡ ንሱ ሽኡ፡ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዝቐመ፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝተኣወጀ፡ ናይ ሽዑ ግዝያዊ መንግስቲ ኤርትራ፡ ንዘለዎ ተሃን፡ ብፍሉኽ፡ ፍሉኽ ዘይኮነ፡ ብውዑይ ረጽሚ ኢዮ፡ ነቲ ኣብ ልቡ ተደጊሉ ዘሳቕዮ ዝነበረ ቃንጫ ሓሳብ፡ ከተግብር ዝጀመረ።

ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ናብ ከተማ ኣስመራ ክኣቲ እንከሎ ንጃህራ ዘይኮነ፡ ንባዕሉ ነዚ ሕጂ ኣብ ሱዳን ዘሎ ስርዓት፡ ኣብ 1989፡ ቅድሚ ናብ ስልጣን ምምጽኡ፡ ሓደ ካብ መራሕቲ

ዶክተር ሐሰን አል-ቱራቢ፡ ካብቶም እሙናት መሓዛ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ጥራይ ዘይኮነ፡ እንኮ እሙን ዓርኪ ዋና ጸሓፊ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዝነበረ፡ ናይ ሕጂ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ፡ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ ኢዩ ነይሩ።

እቲ ዕርክነት፡ ካብ ሰማንያታት ዝጀመረ ኢዩ ነይሩ። ክንዲ ዝኸነ ሸአ፡ ኣብ 1982፡ ደርጊ ዝሸፈቶ ብሻድሻይ ወራር ዝፍለጥ ዝነበረ ኩናት፡ ወዳ ንዶክተር ሐሰን አል-ቱራቢ፡ ኣብ ጋራጅ ዓንበርቦብ፡ ንሓደ ወርሒ ከገልግል መጺኡ ነይሩ ኢዩ።

ውጺኢት ናይዚ ናይ ነዊሕ ዝሸደ ዕርክነትዚ ሸአ፡ ጉጅለ ዶክተር ሐሰን አል-ቱራቢ፡ ነቲ ኣብ ስልጣን ዝነበረ ናይ ሳድቕ-አል-ማህዲ ጉጅለ፡ ዕልዋ ቅድሚ ምክያዱ፡ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ጌና ድሕሪ ምሕራር ኣፍፃቦት፡ ኣብ ጎላጉል ኩናት ዘካይደሉ ዝነበረ ጊዜ፡ ዓለም-ብቁጠባዊ ትሕዝቶኡ ትጥርጥራሉ ኣብ ዘይነበረትሉ ህሞት፡ ነቲ ብዶክተር ሐሰን አል-ቱራቢ ዝምራሕ ዝነበረ ዓላዊ ጉጅለ፡ ንመንቀሳቕሲ ሓገዝ ክኸኖ ብማለት፡ ብውልቀ ትእዛዝ ዋና ጸሓፊ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ፡ \$14,000,000,00 (ዓሰርተ ኦርባዕተ ሚሊዮን ዶላር)፡ ብጉልባብ ልቓሕ፡ ገንዘብ፡ ካብ ካዝና ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ንዓላዊ ጉጅለ ዶክተር ሐሰን አል-ቱራቢ፡ ተዋሂብዎም ኢዩ።

በዚ ናይ ህዝቢ ኤርትራ ገንዘብ እዚ፡ ነቲ ዝካየድ ዝነበረ ምንቅስቓስ፡ ብወገን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ብጸጥታዊ ጉዳይ፡ ኣብ ካርቱም ዝነበረ፡ ሕጂ፡- ኣብ ስዑዲ ዓረብ (ጅዳ) ተቐይሩ ዘሎ፡ ብ(ወዲ ፊተውራሪ) ዝፍለጥ፡ ብሓላፍነት ክከታተሎ እንከሎ፡ ነቲ ዲፕሎማሲያዊ መስርሖ ብሓላፍነት ዝተሰከመ ከኣ፡ መሓመድ ዓሊ ዑማሮ ኢዩ ነይሩ።

ብሓፊሻ፡ ድሕሪ ምሕራር ከተማ ባጽዕ ዝሰዓበ፡ በብቕሩብ መራትን፡ ሰብን፡ ሓራ ምግባር ይቕጽል ኣብ ዝነበረሉ እዋን፡ ናይ ህዝቢ ሱታፌ፡ ዋላ እቶም ብመትከል ምስ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዘይሳነዩ ዝነበሩ እውን እንተኾነ፡ ንድሕሪት ተመሊስና ሕጂ ኣበርክቶ ህዝቢ ምስ እንፍትሽ፡ ብዓይነትን፡ ብጥረ ገንዘብን፡ ዘወፈዮ መዳርግቲ የብሉን። ስለዝኾነ ኢዩ ሸአ፡ ናይ ሽዑ ዋና ጸሓፊ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ፡ ኣብ ምዝሃም ኩናት ኤርትራን፡ ምሕራር መላእ ኤርትራን፡ ካብ 1990፡ ስጋዕ ነዚ ኩናት ብነጻነት ኤርትራ ዝዛዘም፡ ናይ \$50,000,000,00 (ሓምሳ ሚሊዮን ዶላር)፡ ንተቶኳሲ ወጻኢ ጌርና ኢሉ፡ ዝሞሎቕ ጸብጸብ ናብ ድምጺ ሓፋሽ ዝሃበ።

በዚ መስርሕዚ፡ ግንቦት 24/1991፡ ናብ ህዝብና ንጽንበራሉ ዝነበርና ህሞት እምበኣር፡ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ \$3.8 ቢልዮን (ሰለስተ ቢልዮንን ሸሞንተ ሚእቲ ሚልዮንን ዶላር ኣሚሪካ)፡ ኣብ ካዝናኡ ቀርቂሩ ኢዩ ኣትዩ።

ኣብ ከምዚ እዋን፡ ግዚያዊ መንግስቲ ኤርትራ፡ ከም ወናኒ ሓዳስ ሃገርን፡ ውልደ ዘይተሞኮረ ሓድሽ መንግስትን፡ ኣብ ዳግመ ህንጻ ሃገር ከላትፎ ዝኸእል ዓቕሚ ገንዘብ ንምድላብ ብማለት፡ ኣብ ማዓላ ህንጻት ልዕለ ቅርጽን፡ ትሕተ ቅርጽን፡ ምእላይ ስንኩላንን፡ ምጥያስ ተጋደልትን፡ ብሓልዮት ዘይኮነ፡ ንካዝናኡ መምልኢ ሓገዝ ክዋሃቦ ብማለት፡ ንለገስቲ ሃገራትን፡ ዓለማዊ ባንክን፡ ዓለማዊ ማዕከን ገንዘብን፡ ብመንገዲ ውድብ ሕቡራት ዝተላእክሉ ናይ መጽናዕቲ ጉጅለታት፡ ምስ ደቂ ሃገር ብምስናይ፡ ናይ \$2,000,000,000,00 (ክልተ ቢልዮን ዶላር ኣሚሪካ)፡ ክሓትት እንከሎ፡ ማዕረ፡ ማዕሪኡ፡- ውድብ ሓርነት ፍልስጤም ውን፡ ብተማሳሳሊ መንገዲ ይሓትት ስለ ዝነበረን፡ ኣብቲ መስርሕ ከኣ፡ ጠለብ ሕቶ ግዚያዊ መንግስቲ ኤርትራ ክትግበር ናይ ግድን ስለ ዝነበረ፡ ካብቶም ብመንገዲ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝተላእኩ ኪኢላታት ይኹኑ፡ ካብቶም ዝርከቦም ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ፡ ባዕሉ ዝዓደሞም ምሁራት፡ እዚ \$2,000,000,000,00 (ክልተ ቢልዮን ዶላር ኣሚሪካ)ዚ፡ ኣበየናይ መዓላ ኢዩ ክውዕል? ነዚ ዝገልጽ ናይ ስራሕ ሰሌዳ፡ በብንጥፈቱን፡ ዝውድኦ ጊዜ ሰሌዳ፡ ካብ ናይ ሸዳሽተ ወርሒ፡ ስጋዕ ሓሙሽተ ዓመት ዝተነጸረ ናይ ስራሕ ሰሌዳ ውጥን ኣቕርቡልና።

ነቲ ጉዳይ ኣጽኒዕና ክንህበኩም ዝብል፡ ካብ ለገስቲ ሃገራት ይኹን፡ ዓለማዊ ማዕከን ገንዘብን፡ ዓለማዊ ባንክን፡ ምላሽ ኣብ ዝተሞህበሉ ጊዜ፡ መልስ ተግባር መራሒ ግዚያዊ መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ፡ ኣበየናይ ነውዕሎ ባዕልና ንፈልጦ። ንሕና ንቆጻጸሮ እምበር፡ ዝቆጻጸረና ኣየድልዮናን ኢዩ። ቡቲ ቀሪብዎ ዘሎ ዝህቡ እንተኾይናም ግርም፡ እንተዘይኮይኑ ናትና መንገዲ ኣለና። ናጽነት ከንምጽእ ተቐጻጺሩ ኣብዚ ዘብጸሓና የለን ተባሂሉ፡ ብክልስ ሓሳብ ናይ ሓደ ውልቀ ሰብ፡ ንሱ ሸአ፡- መራሒ ግዚያዊ መንግስቲ ኤርትራ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ ተዓጽዩ።

እዚ ቀዳማይ መስርሕ ምስ ፈሸለ ኢዩ እምብኣር፡ ናብቲ ካልኣይ መጣልዒ፡ ምእካብ ናይ ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ሃገር፡ ፋሕ ኢሉ ዝነበረ ሓጺነ፡ መጺን፡ “ስክራብ-ሜታል” /ረታመ/ን ማለት፡ ናይ (ዝግነዎ ታንክታትን፡ ድሩዓት መካይንን፡ ናይ መጓጓዣ ተሽከርካርትን)፡ ከምዚ ድሕሪ መግ ስከር ደንደን፡ (ቃኘው) ዘሎን፡ ከምኡ ውን፡ ምእካብ “ተፐር”፡ ማለት፡ እዚ ቀደም ኣብ መደበር፡ (ጥላጋ) እንዳ ተባህለ ዝሸየጥ ዝነበረ፡ (ቅልሃ ናይ ተተኪሲ ጥይት)፡ እዚ ውን፡ ኣብ ድሕሪ ቃኘውን፡ ካልእ ቦታታት ኤርትራን፡ ተኣኪቡ ዘሎ ኢዩ። መራሕቲ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ተስፋ-ኦም ዘንበርሉ ናይ መወዳእታ መጣልዒ፡ ኣብዚ ሓጺነ፡ መጺን ኣድሂቦም። ግን፡ ኣይተዓወቱን።

“ኣንታ! እዛ ቆርቦት ድኣ፡ መዓስ ተባላሽያ? ኣብ ምስጣሓ ድያ? ኣይፋል ኢያ፡ ኣይ ኣብ ምስጣሓን፡ ኣብ ምጥባሓ ድኣ፡” ዝተባህለ፡ “ካብ ጸባ ዘይተረኽበስ፡ ካብ ማይ ጨባ” ኮይኑ ነገር ፋሕ ኢላ። “ፋሕ ኢላ ውን፡ ትሕዝ ኢያ።” ኮይኑ ነገሩ፡ ብደዐ ዝፈጠሮ ስሰዐ፡ ናብቲ ዘይተደልየ ሰራዊት ዘይተጸበዮ፡ ናይ ጥልመት መግለጺ ሺድዮ ካሴት፡ ናብ ሰራዊት ዝተዘርገሐን፡ ምሕደራ ምልኪ ዘህጠሮ፡ መደረ መራሒ ግዝያዊ መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ፡ ክብጻሕ ተኻኢሉ።

ትሕዝቶ መልእኽቲ ሺድዮ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ፡ መበገሲኡ እንታይ ኢዩ ነይሩ? ልዒሉ ከም ዝተገልጸ፡ ነታ ሃገር ንምህናጽ ዝተሓተተ ብዝሒ ገንዘብ፡ ብምሉኡ ይኹን፡ ብሽፊል፡ ክርከብ ስለ ዘይተኻእለ፡ ናብ ዝተሓዘአ ናይ ውልቂ መጣልዒ ካርታ፡ መሸጣ ሓጺነ፡ መጺን ውን ከዐውት ስለ ዘይካኣለ፡ ሓደ መደብ ክሕንጸጽ ነይርዎ።

እዚ ማለት ከኣ፡ ኣብ ህላዌ ድሕነት ሃገርን ህዝብን ዝተሞርኮሰ፡ ጽጹይ መጽናዕቲ ዝተገብሮ፡ ኣብ ውህድ ምጽውዋርን፡ ምክብባርን፡ ሰላምን፡ ልዝብን-ዘተን፡ ደሞክራሲያውነትን ዝተሰረተ ዘይኮነ፡ ብጉልባብ ተወፋይነት፡ ህዝባዊ ሰራዊት ሓርነት ኤርትራ፡ ኣብ ንውልቀ ዝና ሓደ ሰብ ዝተወቕረ ዓብላልነት ዘተኮረ፡ ናይ ስልጣን መሻርኽቲ እንተኾነ ውን፡ ብቕሉዕ ዓይኖም ባዕሎም ዝደፈንሉ፡ ብሉጽነት ምልኪ ስነ ሓሳብ፡ መራሒ ግዝያዊ መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ንኸተግብሩ፡ ዘይሕጋዊ ኣዋጅ ዘንፈሱላ፡ መልእኽቲ ሺድዮ ኢያ ነይሩ።

ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ፡ ኣብ መልእኽቲ ሺድዮ ካሴቲ፡ እንታይ ኢዩ ዝብል? ካልኣት ሰብ-ስልጣናትኩ፡ እንታይ ዓይነት ተራ ንኣፈታትሓ ናይቲ ሽግርን ይጻወቲ ነይሮም? ኣብ ዝቕጽል።

ይቕጽል .. ..
T.M/ Negassi
ነጋሲ ጸጋይ ተኽለ
ነዘርላንድ ሆላንድ